

เสียง จาก ผู้ไร้เสียง

คนพม่า บน แผ่นดินไทย

หลายครั้งที่ผมสลดหดหู่และไม่ภาคภูมิใจเท่าใดนักกับประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่มีแต่การเข่นฆ่าและสร้างความเกลียดชัง ในนามของความรักชาติ ผมถูกบอกสอนหลายครั้งหลายหนให้เกลียดชังเพื่อนบ้านที่อยู่รอบประเทศของตัวเอง โดยเฉพาะเพื่อนบ้านที่ชื่อ “พม่า”

ทุกวันนี้ ภาพของผู้ลี้ภัยชาวพม่าในสังคมไทย หากไม่ได้ถูกระบายสีว่าเป็นผู้ก่ออาชญากรรม ก็เป็นเหมือนภาระของประเทศไทยเพียงเท่านั้น ผมรู้สึกว่าการที่เพื่อน ๆ ชาวพม่าบนแผ่นดินไทยจะได้สื่อสารแสดงตนกับสังคมไทยนั้นมีไม่มากนัก หรือแทบไม่มีโอกาสพูดความในใจของพวกเขาเลย ยิ่งสื่อมวลชนไทยในปัจจุบัน ยิ่งแทบไม่มีเสียงพวกเขาเหล่านั้นให้เราได้ยินได้ฟังเลยแม้แต่บ่อย

ในเมื่อเราไม่เคยรู้จัก เราไม่เคยพูดคุย เราจึงไม่เข้าใจพวกเขา และคงเป็นคนไทยเองที่ใจคับแคบและมีอคติจึงมองพวกเขาในแง่ลบ บางทีพรมแดนที่ขวางกั้นและแบ่งแยกเรากับเพื่อนบ้านไม่ได้อยู่ที่เขตแดนทางภูมิศาสตร์เท่านั้น แต่มันถูกแบ่งแยกอยู่ในจิตใจของคนไทยแต่ละคนมากกว่า...

อาจารย์พม่าสอนหนังสือคนไทย

หลายปีที่ผ่านมา หลังเหตุการณ์สึนามิตล่ม ผมมีโอกาสได้พบและพูดคุยกับเพื่อนชาวพม่าหลายคน ผมได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายจากพวกเขา ตั้งแต่ปีที่ผ่านมา ผมก็มีโอกาสได้พบกับเพื่อนชาวพม่าอีกหลายคนที่มีความสามารถและกลายเป็นทั้งเพื่อนและครูของผมในขณะเดียวกัน

ขณะที่เก็บข้อมูลเรื่องแรงงานพม่าในจังหวัดระนอง ผมได้พบกับ อาจารย์สมเกียรติ เอากิมิต ผู้ชายพม่าที่ร่างกายอาจจะไม่สูงมากนัก แต่เมื่อได้พูดคุยแล้ว อาจารย์สมเกียรติทำให้ผมรู้ว่าเขามีจิตใจและความคิดที่สูงส่งกว่าใครหลายๆ คนที่ผมได้เคยพบมา

อาจารย์สมเกียรติ วัย ๓๕ ปี เข้ามาเมืองไทย ๑๕ ปีแล้ว ที่ผม

เรียกว่าอาจารย์สมเกียรติเพราะปัจจุบันเขาสอนหนังสืออยู่ในโรงเรียนไทยหลายแห่งในจังหวัดระนอง ที่สำคัญคือ อาจารย์สมเกียรติสอนภาษาพม่าให้กับคนไทยในระดับตำแหน่งใหญ่ๆ มาแล้วมากมาย ทั้งรองผู้กำกับ สารวัตร หรือฝ่ายทหารก็ยศระดับพันเอก รวมถึงข้าราชการ และผู้ประกอบการต่างๆ

ภาพแรกที่ผมเห็นอาจารย์สมเกียรติคือ ผู้ชายสวมเสื้อสีเหลือง ปกเสื้อด้านซ้ายปักรูปธงชาติไทย บริเวณข้อมือทั้งสองข้างสวมสายรัดข้อมือรักในหลวง ความอ่อนน้อมและซื่อตรงใจ บวกรอยยิ้มบนใบหน้าเป็นความประทับใจแรกที่ผมสัมผัสได้

อาจารย์สมเกียรติพูดไทยชัดเจนนี้อาจเหมือนคนไทยคนหนึ่ง การ

สื่อสารระหว่างเราจึงไม่มีปัญหาใดๆ ทั้งสิ้น อาจารย์สมเกียรติเล่าให้ฟังว่า “ผมเกิดที่ชายแดน จ.กาญจนบุรี พ่อพ่อเสีย แม่ก็พาไปพม่า ตอนนั้นพูดไทยได้แล้ว อยู่พม่าจนจบไฮสคูลก็ตัดสินใจมาเมืองไทย มาทำงานทั่วไป ภาษาไทยก็ค่อยๆ ศึกษาไปมาเรียนที่นี่ คือคนที่ผมรู้จักก็เป็นครูของผมทั้งหมด”

หลังจากที่อาจารย์สมเกียรติพูดภาษาไทยได้ชัดเจนแล้ว ก็ไปเรียนที่วิทยาลัยชุมชน “ได้สอนที่

วิทยาลัยชุมชน เพราะที่นั่นเขาไม่มีวิทยากร เขาต้องการ ก็เลยได้สอนที่นั่น และได้สอนที่โรงเรียนระนองมิตรภาพที่ ๖๐ มาเรียนต่อที่วิทยาลัยชุมชน จนจบอนุปริญญา สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตอนนี้นำกำลังเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปี ๔ เทอมสุดท้าย เมษายนนี้ก็จบปริญญาตรี อนาคตอาจจะเรียนต่อปริญญาโท ที่แน่ๆ อยากจะเรียนหลักสูตรวิชาชีพครู”

ทุกวันนี้ อาจารย์สมเกียรติสอนหนังสือในโรงเรียนไทยหลายแห่งในจังหวัดระนอง เช่น โรงเรียนระนองมิตรภาพที่ ๖๐, โรงเรียนชาติเฉลิม, โรงเรียนอนุบาลระนอง, โรงเรียนสตรีระนอง, โรงเรียนอนุบาลดวงกมล, โรงเรียนอนุบาลนับเงิน และวิทยาลัยชุมชนระนอง

ผมสงสัยว่า ในขณะที่ประเทศไทยมีแบบเรียนหรือหนังสือประวัติศาสตร์มากมายที่กล่าวถึงพม่าไปในทางที่ไม่ค่อยดี แล้วในประวัติศาสตร์พม่ากล่าวถึงประเทศไทยว่าอย่างไร ซึ่งคำตอบที่ได้รับ

กลับมาทำให้ผมรู้สึกเสียใจที่ได้อ่านประวัติศาสตร์ชาตินิยมอันคับแคบของตัวเอง

อาจารย์สมเกียรติบอกว่า “ได้อ่านประวัติศาสตร์ของไทยที่นี่ประวัติศาสตร์ไทยในแบบเรียนพม่าไม่ค่อยจะมีนะ มีแต่พาดพิงถึงเท่านั้น แต่ไม่ได้มีชื่อหรือรายละเอียดอะไร อ่านประวัติศาสตร์ไทยก็ตกใจ มุมมองที่ผมไม่เคยรู้ ไม่เคยเห็นมาก่อน แปลกใจมากๆ ว่า มันเป็นไปได้จริงหรือ ตอนแรกก็ไม่เชื่อทีเดียว เพราะที่นั่นไม่มีการพูดกันเลย ตั้งแต่เด็กที่โตมา ไม่รู้เลย เห็นภาพกรุงศรีอยุธยาก็แปลกใจมากกว่าทำกันถึงขนาดนั้นหรอก คือที่พม่าจะไม่มีเลยแบบนี้ ประชาชนเขาก็ไม่รู้จะไรกัน”

อาจารย์สมเกียรติพูดทิ้งท้ายไว้ว่า “คนไทยจะมองคนพม่า คนลาว ดูเหมือนกับไม่ค่อยรู้จักเราอยู่ร่วมกัน เพื่อนบ้านต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และสงบ สร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีอะไรก็แลกเปลี่ยนกัน มีประโยชน์กว่าที่จะมาอาฆาตกันเกลียดชังกัน

ถ้าเกลียดชังกันก็ไม่มีผลดีต่อทั้งสองฝ่าย อย่างในปัจจุบันหลายอย่างก็ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว น่าจะสร้างความปรองดองกัน อยากจะบอกให้คนทุกคนบนโลกใบนี้มีคุณธรรมมากขึ้น มีความเอื้ออารีและความเมตตาต่อกัน เพราะว่าเราอยู่ด้วยกันไม่นานเท่าไร ช่วงระยะสั้นๆ เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นเราน่าจะอยู่ด้วยกันด้วยความเมตตาจะดีกว่า ทำให้ทุกคนรักกันทุกศาสนาก็สอนให้คนรักกัน ถ้าทำให้ทุกคนรักกันได้ ทุกสิ่งทุกอย่างก็สงบ พรมแดนการเมืองเป็นเรื่องสมมุติเท่านั้นเอง”

ในช่วงเย็นของวันที่พบกับผมมีโอกาสไปถ่ายภาพอาจารย์สมเกียรติขณะที่กำลังสอนภาษาพม่าให้คนไทยที่วิทยาลัยชุมชนจังหวัดระนอง ผมมองเห็นความตั้งใจและความพยายามในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้คนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านนี้คือครูที่แท้จริงคนหนึ่งที่ผมรู้จัก และอาจารย์สมเกียรติก็เป็นครูของผมเช่นเดียวกัน

พม่า - ไทย เราเป็นเหมือนพี่น้องกัน

ผมออกจากจังหวัดระนองเพื่อเดินทางไปจังหวัดภูเก็ต เพราะมีนัดสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ทำงานช่วยเหลือชาวพม่าที่ศูนย์ NCCM : National Catholic Commission on Migration) หรือชื่อไทยว่า คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการอภิบาลสังคม แผนกผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ถูกคุมขัง ที่ จ.ภูเก็ต

ผมได้พบ ชาน ชาน เจ้าหน้าที่อาสาสมัครชาวพม่าที่ประจำศูนย์ NCCM และรับผิดชอบหน้าที่ในด้านสุขภาพของชาวพม่า ชาน ชาน เป็นหญิงสาวตัวเล็ก ๆ อายุ ๓๖ ปี พูดและฟังภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว่องไว เธอเป็นล่ามให้คนพม่าในยามที่มีคนพม่าเดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือ ชาน ชาน เข้ามาเมืองไทยประมาณ ๗ - ๘ ปีแล้ว โดยมาทำงานเป็นแม่บ้านก่อน และได้เข้ามาทำงานที่ศูนย์ NCCM แห่งนี้ได้ประมาณ ๑ ปี โดยส่วนตัว ชาน ชาน มีแม่และน้องๆ อยู่ที่พม่า ซึ่งน้องคนเล็กของเธอยังเรียนอยู่

และมีน้องๆ ทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ ชาน ชาน จึงต้องทำงานเก็บเงิน และส่งเงินกลับไปเป็นค่าเล่าเรียนของน้องและเป็นค่าใช้จ่ายที่บ้าน

จากประสบการณ์การทำงาน ของชาน ชาน ทำให้ผมได้รับข้อมูลมากมาย หลายเรื่องที่ชาน ชานพบเจอ คือความทุกข์ของเพื่อนร่วมชาติของเขา บางเรื่องทำให้ชาน ชานเจ็บใจที่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมชาติของตัวเองไม่ได้ ต้องปล่อยให้เขาเหล่านั้นเป็นไปตามฉากรมของตัวเอง

“บางทีเห็นคนพม่าต้อง ตกระกำลำบาก บางคนได้รับผลกระทบที่ไม่ดี บางคนก็เสียชีวิตบนแผ่นดินที่ไม่ใช่แผ่นดินของตัวเอง ไม่ใช่บ้านของตัวเอง ก็เสียใจแทนเขา บางคนต้องตายฟรี โดยที่ไม่มีใครรู้ บางคนเจออุบัติเหตุแล้วเสียชีวิต พ่อแม่ก็ไม่รู้ นายจ้างก็รับผิดชอบแค่ส่วนหนึ่ง เราเห็นแล้วก็เจ็บใจ เราน่าจะช่วยเขาได้มากกว่านี้ ทางเจ้านายถ้ามีมนุษยธรรมสักนิดหนึ่งก็น่าจะเห็นใจ น่าจะช่วย แต่เราทำอะไรไม่ได้ เราท้อ เราเสียใจแทนเขา”

หน้าที่โดยตรงของ ชาน ชาน คือการตรวจสอบสุขภาพของชาวพม่าในชุมชนจำนวน ๘ แห่ง ทั้งวัดความดันโลหิต ตรวจเลือด และวัดเบาหวาน รวมทั้งตรวจสอบสุขภาพทั่วไป นอกจากนั้นต้องอบรมเรื่องสุขภาพ และการป้องกันโรคติดต่อ ในด้านสุขภาพ ชาน ชาน ได้พบเจอปัญหาของเพื่อนชาวพม่ามากมาย ที่มาทำงานในเมืองไทย “บางคนมีอาการท้องเสีย ทำงานในไซต์งาน ถ้าท้องเสียก็ไม่ให้ทำงานที่ไซต์งาน

แล้ว เขาไล่ออกทันทีเลย ทางโรงพยาบาลพอไปถึง พอเขารู้ว่าติดเชื้อเอชไอวี โรงพยาบาลก็ไม่รับ ให้ออกเลยทันที กรณีที่สะเทือนใจมาก ๆ น่าสงสาร คือคนที่ติดเชื้อเอชไอวี เราช่วยเหลือเขาไม่ได้ ถ้าส่งโรงพยาบาล เขาก็ไม่รับ มีบัตรเขาก็ไม่รับ ถ้าติดเชื้อก็ให้กลับบ้าน หรือส่งกลับประเทศพม่าทันทีเลย ถ้าคนนี้เขาไม่มีที่พัก ถ้าทำงานในไซต์ ทุกคนพอรู้แล้ว ก็ไม่อยากให้อยู่ ในเรือก็เหมือนกัน ส่งกลับเหมือนกัน”

หลายกรณีที่ชาน ชาน เล่าให้ฟัง ทำให้ผมสนใจในสิ่งที่เกิดขึ้นกับชะตากรรมของเพื่อนชาวพม่าบนผืนแผ่นดินไทย “ลูกเรือบางคนโดนถึงน้ำมันระเบิด ไฟไหม้ทั้งตัวก็ต้องส่งโรงพยาบาล และเขาไม่มีบัตร ไม่ใช่อยู่แค่วันเดียว ต้องอยู่นาน คนที่เป็นนายหน้าบอกว่าเจ้านายเขาจะรับผิดชอบให้หมดเลย เรื่องค่ารักษาพยาบาล คนนี้มีพี่ชายและพี่สาว เขาดีใจมากกว่าเจ้านายจะรับผิดชอบ แต่ก็จ่ายให้แค่ครั้งแรกครั้งเดียว เราก็ไม่แน่ใจว่าเจ้านายเขาจะรับผิดชอบให้หมด หรือไม่ก็นายหน้า

อาจจะไม่ยอมจ่ายให้คนไข้หรือเปล่า นายหน้าบอกว่ามันสูงเกินไป และมารับผิดชอบอีกแล้วจ่ายแค่ครั้งเดียวประมาณ ๒ หมื่น จากนั้นเขาก็ไม่สนใจอะไรเลย เราก็ทำอะไรไม่ได้แล้ว หลังจากนั้นเขาก็เสียชีวิตในโรงพยาบาล”

ผมนั่งดูรูปเด็กผู้ชายชาวพม่าอีกคนหนึ่งก็ตามร่างกายมีแต่ผ้าพันแผลทั่วทั้งตัว และรูปนั้นน่าจะถ่ายในโรงพยาบาล เด็กคนนี้ทำงานที่ไซต์งานก่อสร้างแล้วโดนถึงน้ำมันระเบิด และสุดท้ายเขาก็เสียชีวิตไปเช่นเดียวกัน ผมนั่งฟังเรื่องราวของเขาจากชาน ชาน และดูรูปของเด็กชายพม่าคนนั้น ด้วยความรู้สึกใดก็บอกไม่ถูก

คนพม่าหลายคนต้องเอาชีวิตมาทิ้งบนแผ่นดินอื่น แผ่นดินที่ไม่ใช่บ้านของตัวเอง ไม่มีใครรับผิดชอบ ไม่มีใครสนใจ ชีวิตหนึ่งตายไปโดยน้อยคนนักที่จะรับรู้ ... คำถามก็คือ ถ้าคนเหล่านั้นเป็นพี่น้อง เป็นพ่อแม่ หรือเป็นญาติของเรา เราจะคิดหรือรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น?

ชาน ชาน บอกไว้ว่า “อยากฝากว่า ถ้าเป็นไปได้ อย่ามองคนพม่าด้วยความรังเกียจ อยากให้ช่วยเหลือเหมือนเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อยากให้สังคมไทยมองคนพม่าเป็นเหมือนพี่น้องหรือลูกหลานของตัวเอง”

ผมเห็นด้วยกับความคิดของชาน ชาน ในหลายเรื่อง โดยเฉพาะถ้อยคำของชาน ชาน ที่บอกว่า ไม่ว่าไทยหรือพม่า เราต่างเป็นพี่น้องกัน

ครูพม่าในแผ่นดินไทย

ลึกเข้าไปในชุมชนแห่งหนึ่ง ในตัวเมืองภูเก็ต ห้องเล็กๆ ถูกสร้างให้เป็นเหมือนโรงเรียนระดับอนุบาลไว้สอนหนังสือเด็กพม่า ให้พวกเขาได้เรียนรู้ภาษาและเข้าใจวัฒนธรรมของตัวเอง

ขณะที่กำลังเดินเข้าไปเยี่ยมเยียนภายใน ตำรวจไทยกำลังเดินสวนออกมาจากในซอย หลังจากเข้ามาเพื่อตรวจจับคนพม่าที่ไม่มีบัตรแต่ครั้งนี้เขากลับไปมือเปล่าซึ่งอีกไม่นานเขาคงก็ต้องเข้ามาอีกเพื่อจะได้อะไรกลับไปบ้าง

ผมพบครูแวน วัย ๓๘ ปี ครูอาสาสมัครของศูนย์ NCCM ซึ่งสอนหนังสือมาได้ประมาณ ๑ ปีแล้วรอบตัวผมมีแผ่นป้ายอักษรและตัวเลขพม่า ซึ่งคงเหมือนห้องเรียนอนุบาลทั่วไป ที่มีตัวเลขและตัวหนังสือเอาไว้ให้เด็กอ่านเขียน

ครูแวนมาเมืองไทยประมาณ ๓ ปีก่อน เข้ามาทำงานทาสี แต่ช่วงแรกๆ พอมามาเมืองไทยได้เพียงสองวัน เขาก็ถูกจับส่งที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) เป็นเวลา ๑๕ วัน พอดีมีคนรู้จักจึงได้ช่วยเหลือครูแวนออกมา หลังจากนั้น ครูไปทำงานเลี้ยงกุ้งที่ภูเก็ต แต่ไม่กี่วันก็ถูกจับอีก เขาจึงไปทำบัตร ครูแวนพูดเป็นภาษาพม่า โดยมี ซาน ซาน เป็นล่ามแปลให้ผมฟัง แม้ครูแวนจะพูดไปหัวเราะไป แต่ผมไม่รู้ว่าในใจลึกๆ ของครูแวนคิดอย่างไรกับโชคชะตาชีวิตของตัวเอง

ครูแวนเข้ามาที่เมืองไทยเพียงคนเดียว โดยครอบครัวคือ

ภรรยาและลูกสองคนยังต้องอยู่ที่พม่า “ผมอยู่คนเดียวที่ไทย ลูกสองคนอยู่ที่พม่า คิดถึงทุกวัน ติดต่อกับโทรศัพท์มาทำงานที่นี้ปีแรกได้กลับไปเยี่ยมบ้าน แต่สองปีหลังยังไม่ได้กลับไปเยี่ยมบ้านเลย คิดถึงบ้านมาก”

ภรรยาของครูแวนมีอาชีพเป็นครูอยู่ที่พม่าเหมือนกัน ส่วนลูกๆ ยังเรียนหนังสืออยู่ที่นั่น โดยลูกคนโตอายุ ๑๓ ปี ส่วนคนเล็กอายุ ๑๐ ปี ตอนอยู่ที่พม่า ครูแวนก็มีอาชีพเป็นครูอยู่ ๑๒ ปี สอนภาษาอังกฤษและภาษาพม่า “เงินเดือนครูไม่พอกินไม่พอใช้ เงินเดือนต่ำมาก ถ้าเป็นครูสอนประถมฯ ประมาณ ๓ หมื่นจ๊าด ของไทยแค่พันบาท ชีวิตที่พม่าลำบากนะ เศรษฐกิจไม่ดีก็เลยมาทำงานที่นี้”

ชีวิตคนพม่าไม่เคยง่ายเลยในประเทศไทย ชีวิตครูแวนต้องติดคุก ๒ ครั้ง ระหกระเหินบนแผ่นดินที่ไม่ใช่บ้านตัวเอง แต่ครูแวนบอกผมว่า “ก็ทำให้ดีที่สุดสำหรับวันนี้เราก็ต้องพอใจและภูมิใจ ทุกวันนี้ก็มีความสุข ตอนมาใหม่ลำบาก โดนจับทุกวันนี้ดีใจที่ได้สอนนักเรียนอีก”

ครูแวนบอกผมว่า “ปัจจุบันประเทศพม่าลำบากมาก ก็เลยต้องมาทำงานทำที่นี้ คนพม่ามาทำงานคนไทยบางคนก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างนี้ดีกว่า ถ้าคนพม่าไม่มีคนไทยก็อยู่ไม่ได้ คนไทยถ้าไม่มีคนพม่าก็ลำบากเหมือนกัน ก็อยากให้ช่วยเหลือกันและกัน”

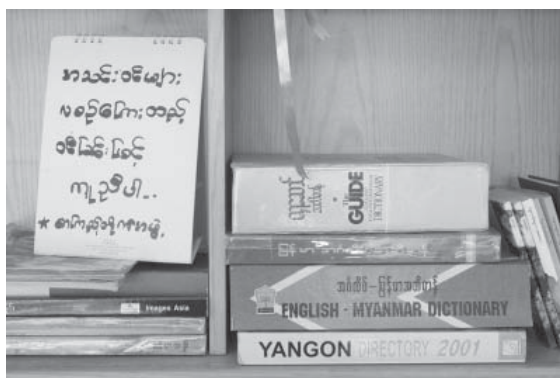
“ในประเทศพม่า ทางการเมืองเราไม่มีสิทธิใดๆ ทั้งสิ้น เพราะว่าเราต้องอยู่ใต้รัฐบาล เราไม่มีสิทธิจะพูดอะไรทั้งสิ้น อย่างในเมืองไทยไม่ชอบอะไรยังพูดได้ ประท้วงได้ แสดงความคิดเห็นได้ ในพม่าเราไม่มีสิทธิทั้งสิ้น ไม่ว่าเราจะชอบหรือไม่ชอบ เราไม่มีสิทธิจะพูดต้องเงียบอย่างเดียว”

ครูแวนพูดทิ้งท้ายไว้ว่า “อยากขอบคุณคนไทยทุกคนที่เข้าใจคนพม่า ที่ให้ทำงาน ประวัติศาสตร์ไทยเกลียดคนพม่ามาก บางครั้งสิ่งที่ไม่ดีให้ผ่านไป ปัจจุบันถ้าเราช่วยเหลือกันและกัน เราจะมีความสุขทั้งสองฝ่าย”

ผมไหว้ขอบคุณครูแวนในการที่ให้ผมเข้ามาพูดคุยด้วยความเป็นครูณาชัตตอยู่ในกิริยาของครูแวนอย่างชัดเจน ผมถ่ายภาพครูแวนขณะที่กำลังสอนหนังสือให้กับเด็กๆ เด็กบางคนกำลังเอากาหรบ้านที่ได้รับมอบหมายไปให้ครูแวนตรวจสายตาของครูแวนมีแต่ความเมตตาและเอาใจใส่กับลูกศิษย์ทุกคน ลูกศิษย์รุ่นเยาว์ที่อีกไม่นานเขาจะเติบโตขึ้นมาบนผืนแผ่นดินไทยประเทศที่หลายครั้งไม่เคยทำความเข้าใจกับเพื่อนพี่น้องชาวพม่า

ห้องสมุด โก อู

บริเวณชุมชนแพปลาในจังหวัดภูเก็ต มีเรือประมงมากมายหลากหลายสีล้นจอดเทียบทำให้ผมมองเห็นลูกเรือประมงหลายคนกำลังขนปลาขึ้นจากเรือ บนฝั่งก็มีลูกเรืออีกจำนวนหนึ่งกำลังคัดแยกปลาไปขาย ขณะที่ผมเดินกลับมาจากบริเวณนั้น ผมมองเห็นห้องสมุดเปิดไว้ โดยมีหนังสือภาษาพม่ามากมายเรียงรายไว้ให้ผู้คนที่ชุมชนแห่งนี้ลงชื่อและหยิบไปอ่าน

บรรณารักษ์ของห้องสมุดนี้ชื่อ “โก อู” ที่จริงผมกับโก อู เคยได้พบกันครั้งหนึ่งแล้วเมื่อหลายปีก่อน ครั้งที่ผมลงมาภูเก็ตหลังเหตุการณ์สีนามิเกิดขึ้นได้ไม่นาน ครั้งนี้โก อู เดินเข้ามาคุยกับผมแล้วบอกว่า “คูนๆ หน้า” แล้วการพูดคุยกันอยู่อย่างเป็นกันเองก็เริ่มต้นขึ้นอีกครั้ง

โก อู อยู่เมืองไทยมาได้ ๒๖ ปีแล้ว ตอนแรกไปทำงานที่กรุงเทพฯ ส่วนมากทำงานขายของ ปัจจุบันนี้ โก อู มีใบอนุญาตการทำงาน ออกจากภูเก็ตได้ แต่ถ้าไปต่างจังหวัดก็ต้องไปแจ้งที่เจ้าหน้าที่ก่อน ผมมองไปรอบบริเวณเห็นหนังสือภาษาพม่ามากมาย เลยถาม โก อู ว่าทำไมถึงมีความคิดที่จะเปิดห้องสมุด

โก อู พูดไว้อย่างน่าสนใจว่า “คนพม่าเศรษฐกิจไม่ค่อยพอเพียง เรามาหากินที่ประเทศไทย คิดว่าสะดวกกว่าที่พม่า อยู่ไปอยู่มา ผมคิดว่าคนพม่าประมาณ ๘๐% ไม่รู้จักหน้าที่เพราะว่าบางคนคิดว่าที่นี่ไม่ใช่ประเทศของเรา คิดจะหาเงินอย่างเดียว พอได้เงินก็คิดจะซื้อเหล้ากินแค่นั้นเอง คิดสั้นๆ ไม่ได้คิดถึงอนาคต ธรรมชาติคนเรานี้เป็นมนุษย์ด้วยกัน ต้องไม่ใช่หากินอย่างเดียว ต้องคิดด้วยจึงมีความคิดที่อยากจะเปิดห้องสมุดในชุมชนแพปลา”

ห้องสมุดแห่งนี้เปิดมา ๓ ปีแล้ว มีคนพม่าแวะเวียนผ่านไปมาหลายครั้งก็มีคนไทยเข้ามานั่งคุยกับโก อู เหมือนกัน จำนวนคนที่เข้ามาหยิบยืมหนังสือไปอ่านอย่างน้อยที่สุดวันละ ๒๐ คน แต่ถ้ามากที่สุดก็ประมาณ ๕๐ กว่าคน แต่ที่สำคัญโก อู บอกว่า “ถ้ามีคนใหม่เข้ามา ก็นั่งคุยกัน คุยกับเขาก่อนว่าเรามาหากินในประเทศไทย เราต้องรู้จักหน้าที่นะ เพราะเราเป็นพม่าเจ้าของบ้านเขาเป็นคนไทย เรามาหากิน สักวันหนึ่งเราต้องกลับ

ประเทศของเรา แต่ว่าตอนนี้อยู่ด้วยกัน เราต้องช่วยดูแลกัน”

วันที่ผมไปและกำลังพูดคุยกับโก อู นั้น ลูกชายคนเล็กของโก อู เพิ่งคลอดออกมาลืมหูลืมตาได้เพียง ๓ วัน เขายังต้องรับภาระมากมายในการเปิดห้องสมุดแห่งนี้ รวมถึงค่าเช่าบ้านและค่าน้ำค่าไฟ โก อู บอกว่า “เปิดห้องสมุดเพราะอยากให้ชาวพม่าได้อ่านหนังสือ หนังสือมาจากประเทศพม่า อยากได้หนังสือเยอะกว่านี้ มีคนต้องการอ่านหนังสือเกี่ยวกับประชาธิปไตย

แบบนี้ มีคนส่งมาให้ บางครั้งก็เรื่องประชาธิปไตย ปลุกฝังความคิดให้คนเราได้ บางทีคนไทยไม่รู้จะไปไหน ผมไปเรียกให้เขามาอ่านเวลาว่างๆ มานั่งกินกาแฟ กินน้ำมาอ่านหนังสือที่นี่ เขาก็บอกว่าดี”

โก อู เชื้อในเรื่องการสร้างสติปัญญาด้วยการอ่าน “ผมชวนให้มาอ่านหนังสือ ได้ความรู้ ความคิด ตอนนั้นคนพม่าที่มาอ่านหนังสือ เรามาช่วยเหลือกัน เวลามีปัญหาเรามาช่วยกันคิดว่าเราจะทำยังไงดี ให้คิดถึงอนาคต สุขภาพ และความรู้

ไม่ว่านับถือศาสนาใด ศาสนาช่วย
มนุษย์ให้คิดอย่างซื่อสัตย์ ผมก็
อยากให้น้องๆ อ่านหนังสือเยอะๆ
และร่วมมือช่วยเหลือกัน”

หลายเรื่องราวของชีวิตคนเรา
ไม่ว่าจะเป็นคนเชื้อชาติไหน ล้วนไม่
แตกต่างกันเราอยากให้อชีวิตอยู่ดีมีสุข
หลายชีวิตต้องลำบากตรากตรำบน
แผ่นดินอื่น เพื่อให้ตนเองและ
ครอบครัวลืมตาอ้าปากได้บ้าง
สถานการณ์ในบ้านเมืองของเพื่อนที่
น้องชาวพม่า ทั้งการเมืองและ
เศรษฐกิจล้วนยากลำบาก พวกเขา
จึงต้องเข้ามาหางานทำในเมืองไทย

ผมไม่เคยคิดหวังให้เรื่องราว
ของพี่น้องชาวพม่าครั้งนี้ ไป
เปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือความคิด
ของคนไทย หรือให้เห็นอกเห็นใจ

พวกเขา เพราะผมรู้ว่าในโลกของ
ความเป็นจริง คนไทยเองนี่แหละ
ที่มีอคติอันคับแคบ และไม่ยอม
เปลี่ยนแปลงความคิดของตนเอง

โดยส่วนตัวผมดีใจมากที่ได้
มีโอกาสพูดคุยกับเพื่อนชาวพม่า
เพราะพวกเขาเป็นมนุษย์เหมือนกับ

ผม พวกเขามีความฝัน มีความหวัง
มีทั้งสุขและทุกข์เหมือนที่ผมมี เรา
ทุกคนไม่ได้แตกต่างกันเลย ไม่ว่า
จะเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ใด แล้วเรา
จะแบ่งแยกและเกลียดชังกันต่อไป
เพื่ออะไร? 🕒

ของใช้จำเป็นในชีวิต

โดนใจ

ทุกๆ เช้าก่อนออกจากบ้าน อย่าลืมหัดคิดถึงสิ่งที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันเหล่านี้

ภาพ : www.creativethursday.com

- เครื่องประดับที่สวยงามที่สุดบนร่างกายคือ รอยยิ้ม
- งานที่ทำแล้วพอใจที่สุดคือ การช่วยเหลือผู้อื่น
- ความสุขที่ดีที่สุดคือ การให้
- อาวุธร้ายแรงที่ต้องระวังและเก็บรักษาให้ดีที่สุดคือ คำพูดทำร้ายคนอื่น
- พลังยิ่งใหญ่ที่สุดที่จะทำให้ทุกอย่างสำเร็จคือ ความรัก
- ความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือ การไม่เคารพตัวเอง
- ปัญหายิ่งใหญ่ที่สุดที่ต้องเอาชนะให้ได้คือ ความกลัว
- ยานอนหลับที่ให้ผลดีที่สุดคือ ความสงบภายในใจ

ที่มา : ไม่มีวันยอมแพ้ ขอแค่มีกำลังใจ เขียนและเรียบเรียงโดย กันทิมา ว่องเวียงจันทร์
สำนักพิมพ์ Bear Publishing www.bear-book.com